

4. JE VANGT ZE GEWOON MET EEN BANDRECORDER..... ZEKER WETEN

De desillusie van de heer Van Tol moet wel groot zijn. (zie Op het Vinketouw nr. 41) Iedereen zegt, dat je boerenzwaluwen zo gemakkelijk kunt vangen met behulp van een recorder en hem lukt het niet. Misschien hebben hij en anderen, die met hetzelfde euvel kampen, baat bij het volgende verhaal.

Dat vogels te lokken zijn door middel van geluid is al zo lang bekend als er vogels worden gevangen. Nog steeds maakt men op vinkenbanen gebruik van levende lokkers, die reeds van verre hun soortgenoten herkennen en toeroepen. Nu is het aanhouden en verzorgen van levende lokvogels een kostbare en tijdrovende bezigheid, afgezien van het feit, dat we uit vogelbeschermingsoogpunt geen van allen zo graag levende lokkers gebruiken. Al heel vroeg hebben vogelvangsters dan ook gezocht naar vervangingsmiddelen en het aantal lokfluitjes was dan ook legio. Daarnaast bestonden er apparaatjes, die piepende, knersende en krassende geluiden voortbrachten, waarmee ook bij de vogelvangst succes werd geboekt. Behalve geluid werden er ook visuele lokmiddelen gebruikt. Bekend zijn o.m. de "waterdrup" en de "leeuwerikenspiegel".

Toen de eerste batterij-bandrecorders in de handel kwamen werd al snel getracht daarmee vogels te lokken. Ik herinner me nog glashelder onze eerste pogingen daartoe in het begin van de 60-er jaren. We vingen, zonder gebruikmaking van lokgeluiden, boerenzwaluwen, die sliepen in een rietkraag van 400 x 50 meter. We waren elke avond gedwongen een 6-tal vangbanen operationeel te hebben, want je wist van te voren nooit waar de zwaluwen zouden overnachten. Wie schetst mijn verbazing, toen ik op een avond in de eerste vangbaan een bandrecorder neerzette en alle zwaluwen daar op af kwamen. Als proef liep ik daarna met de spelende recorder het hele rietveld langs en de zwerm zwaluwen vloog met mij mee. De vangsten konden van toen af beperkt worden tot één vangbaan.

Ook wij bemerkten, dat het niet alle avonden raak was. Het was dan net of ze de recorder niet hoorden. We gaven de schuld aan de recorders, die immers een klein uitgangsvermogen hadden van hoogstens 1 Watt. We knutselden een kleine versterker van 5 Watt, die op batterijen werkte. Het resultaat was beduidend beter. Een kostelijke proef bewees dit. Twee collega-ringers hadden een kleine zwaluwenslaapplaats van ca. 200 vogels en vingen daar elke avond zo'n 30-tal. Ze gebruikten een kleine cassette-recorder van 600 milliWatt uitgangsvermogen. Zonder dat ze het wisten plaatste ik mijn 5 Watt versterker 300 meter verderop in een aansluitend rietveld achter een hoge dijk, waar geen zwaluwenslaapplaats was. Het sterke 5 Watt-geluid trok alle zwaluwen naar mijn netten en hun netten bleven leeg.

Er is een periode geweest waarin het Vogeltrekstation kleine handzame 5 Watt versterkertjes verkocht. Het batterijverbruik was echter vrij hoog en het werden geen blijvertjes.

Ruim een jaar geleden bouwde ik een nieuwe geluidsinstallatie om vogels te lokken met de gedachte: Hoe méér geluid - hoe méér vogels. Ik wist niet of deze redenering opging, maar het was te proberen. Daar ik mijn auto vlak bij de vangplaats kon zetten viel mijn keus op een EQUALIZER/BOOSTER voor 12 Volt accu gebruik. Zo'n apparaat is te koop bij zaken in auto-accessoires en wordt ook vaak aangeboden door postorderbedrijven. De prijs bedraagt ca. f 120,--. De booster is een versterker van meestal 2 x 30 Watt!! De ingebouwde equalizer

verdeelt het toongebied van 50 - 10.000 Herz in 5 à 10 (vaak 7)stukken en elk gedeelte kan apart worden versterkt of verzwakt. Het is dus een zeer uitgebreide toonregeling. Hiermee kun je heel goed allerlei bijgeluiden weren, vooral de lage dreunende en hoge geluiden. Het gevolg is dat je de eigenlijke vogelgeluiden vrij helder te horen krijgt.

De versterker heeft twee luidsprekers nodig. Daarvoor zijn goede metalen hoornluidsprekertjes te koop van ca 10 Watt. Ze zijn bovendien nog spatwaterdicht. Zwaardere luidsprekers zijn niet noodzakelijk, want het volle vermogen van de goedkope booster vervormt het geluid te veel en bovendien heb je naar de luidsprekers twee lange kabels nodig, die ook het nodige verlies opleveren. Kies hiervoor een kabel van minstens 2 x 0.75 mm², liever nog iets dikker. Ik gebruik twee kabels van 2 x 1 mm² en elk 50 meter lang. Uiteindelijk heb je dan bijna 2 x 10 Watt tot je beschikking en dat geeft vreselijk veel lawaai.

De versterker wordt aangesloten op de luidsprekeruitgang van de normale cassetterecorder. Bij proeven bleek, dat in een groot rietveld, waar nergens een slaapplek was, na lang en hard spelen toch zwaluwen kwamen aanvliegen en werden gevangen. Dit geeft weer voedsel aan de stelling: "De kwaliteit van het geluid is niet zo belangrijk, als het maar hard is." De beste vangtijd voor boerenzwaluwen is vlak voor zonsondergang. De heer Westra vangt echter overdag in een rietgebied, waar de zwaluwen niet slapen, maar wel fourageren. Hij gebruikt bovendien een gewone cassetterecorder zonder versterker. Dat gaat dus ook.

Denk bij het gebruik van een 30 Watt versterker wel aan de "geluids-milieuvervuiling", die je veroorzaakt. Beluister het effect zelf op een paar honderd meter afstand en bepaal zo wat wel en wat niet toelaatbaar is.

Je vangt ze gewoon met een bandrecorder..... zeker weten.

B.J. Speek
Ooyse landweg 3
6905 DT Zevenaar